

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglašite itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravništvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.
Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari» Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepotpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake ili K 5—, odnosno K 2-50 na pol godine.

Izvan carine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pulu.

Pojedini broj stoji 10 h, za ostali 20 h, koli u Puli toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovjuju sva pisma i predplata.

odgovorni urednik i izdavaatelj Jerko J. Mahulja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Proslava 100-god. narodjenja biskupa dra Jurja Dobrile 16. IV. 1912.

Dne 16. t. mj. navršava se 100 godina, što je u malom seocu Ježenju kraj Tinjana ugledao božje svjetlo otac istarskog puka, veliki biskup Hrvata dr. Juraj Dobrila.

Za svečanu proslavu stogodišnjice rođenja našeg velikog biskupa, ustanovio se u Pazinu posebni odbor, koji je u svrhu proslave izdao na narod ovaj proglas:

Hrvatima i Slovincima Istre najavio je potpisani odbor već putem „Pučkog Prijatelja“ i „Naše Sloge“ proslavu 100-godišnjice narodjenja biskupa dr. Jurja Dobrile za dan 16. IV. 1912.

Taj dan, u koji je veliki dobrotvor dr. Juraj Dobrila ugledao u Ježenju svjetlo svijeta, već je pred vratima.

Naši ljudi poštuju i ljube sve one, koji rade za duševno i tjelesno dobro hrv. i slov. naroda; naši ljudi klanjaju se uspomeni umrlih rodoljuba, koji su se žrtvovali za boljak narodni, pa kako da ne proslave 16. aprila 1912. 100-godišnjicu narodjenja velikog biskupa dra Jurja Dobrile!

Spomen na krijeposti i rodoljubne čine velikih pokojnika naših, bodri nas, da i mi slijedimo njihov primjer i tako pripravimo našem hrvatskom i slovenskom narodu što bolju budućnost; a život dra Jurja Dobrile, njegova djela i vrline jesu za nas knjiga najljepša, iz koje se učimo, kako zdušno i savjesno nam je služiti Bogu i Domovini.

Dne 16. aprila 1912. svi u Tinjan, da nam se otvori ta zlatna i poučna knjiga života dra Jurja Dobrile.

Dne 16. aprila 1912. svi u Tinjan, da se kao harni sinovi poklonimo početniku našega probudjenja u Istri dru Jurju Dobrili.

Dne 16. aprila svi u Tinjan, da se okrijepimo idealima velikog Dobrile, pa da nastavimo s Bogom rad za domovinu, koji nam je tako zorno pokazao biskup Juraj Dobrila.

U Tinjan svi 16. aprila: i seljaci od kojih je Juraj Dobrila potekao, i školska mladež pučkih, srednjih i visokih škola, za koju je Juraj Dobrila toliko žrtvovao, i zastupnici občina, i narodni zastupnici, kojima je Dobrila uzorom u borbi za narodna prava, i učitelji, koji su Dobrili tako na srcu bili, i svećenici, i društva, jednom riječi svi u Tinjan dne 16. aprila 1912.

Tinjan se sprema, da svečano dočeka narod. Zvonovima, mužarima i kriesovima naviesit će okolici u oči 16. aprila veliku narodnu slavu.

U 9^h, sati 16. aprila bit će u tinjanskoj crkvi svečana služba božja. Za sv. mise bit će propovjed o velikom biskupu dru Jurju Dobrili. Nakon svečanosti u crkvi govorit će vani svečano slovo narodu državni i pokrajinski zastupnik dr. M. Laginja. Prije i iza govora svirati će narodna glazba rodoljubne komade i razigravati sree narodu.

Na iskićeni Ježenj preko Druge poći će nakon svečanog govora dr. Matka Laginje mladenačka družtva i drugi, koji budu htjeli, a korporativno se ne će tamo radi loših komunikacija za povratak.

Spomen knjiga o Dobrili izaći će naskoro. Otkriće poprsja Dobrili preneseno je radi novčanih poteškoća na bolje vrijeme, međutim neka svaki Hrvat i Slovenac pošalje svoj novčić u tu svrhu potpisanom odboru. Dobrila je toliko biljada žrtvovao za narod, stoga će i narod njemu na spomen žrtvovati po svojim silama koju svoticu i za djački konvikt u Pazinu, koji je Dobrila vruće želio podignuti na korist učeće se mladeži.

Tko ne može u Tinjan, neka kod kuće proslavi 100-godišnjicu Jurja Dobrile dne 16. aprila 1912.

U svakom većem selu, u svakom našem gradiću, neka se slušanjem sv. mise, predavanjem o Dobrili, krijesovima pucanjem iz mužara, sabiranjem pripona za djački konvikt u Pazinu i za spomenik Jurju Dobrili slavi 100-godišnjicu Jurja Dobrile.

Potpisani postavljaju na

sree osobito učiteljstvu, neka sa školskom djecom u ovom smislu proslavi 100-godišnjicu Dobrilineu.

Dne 16. aprila 1912. neka budu svi Hrvati i Slovinci Istre jedna misao i jedno sree u proslavljenju velikog rodoljuba dra Jurja Dobrile.

Kakono krjesovi na brežuljcima lijepe naše Istre, tako neka gore hrvatska srea rodoljubnim plamenom spominjajući Jurja Dobrila, oca i preporoditelja mile naše Istre.

Dne 16. aprila 1912. i do vijeka neka se ori iz srca sriju Hrvata i Slovincaca:

Slava Jurju Dobrili! Slava! Slava!

Odbor za proslavu 100-god. narodjenja dra Jurja Dobrile u Pazinu.

Predsjednik: Ant. Kalac, prepozit. Tajnik: Josip Bačić.

Biskup Juraj Dobrila * 16. IV. 1812. — †13. I. 1882.

Iz života velikog biskupa.

O našem velikom biskupu, otcu istarskih Hrvata, dru. Jurju Dobrili, pisano je dosta obširno u više navrata u našem listu, a tako i u drugim hrvatskim i slovenskim novinama. Pisati o njegovim velikim i neprispodobivim zaslugama nebi moglo ničije pero da iznese onu veliku važnost, koju je učinio našem narodu u Istri. To sve najbolje čitimo svi mi, koji vidimo danas velika dobročinstva njegovih djela, zato mu i je velika ljubav i vječni spomen duboko zasajen u srcima sveg istarskog puka. Zato neka bude velikom našem biskupu dokazom naše nezizmjerne harnosti i ovo malo rieči, što ćemo i danas iznieti o njegovu životu.

Juraj Dobrila rođio se je 16. travnja 1812. u seocu Ježenju kraj Tinjana u župi i občini linjanskoj, kotaru bazinskom u sredini Istre. Roditelji mu bijahu čestiti hrvatski seljaci Ivan Dobrila i Kata rođj. Živičić, no tako siromašni, da su jedva mogli uzdržavati svoje osmero djece, četiri sina i četiri kećeri u onoj kolibici, koju nam njegov životopisac toli ganuljivo opisuje kao potleusicu najniže vrsti.

Često su stradali od gladi, a osobito g. 1817. i 1818., kad je teška nevolja prihitila Istru. Mali Juro bio je osobito ljupo, zdravo i bistro dijete, a kako Istra tada nije obilovala skolama — kao ni danas — morao je svaki dan u daleki Tinjan k tamošnjem kapelanu Radetiću u pučku školu, gdje je tako napredovao, da mu je ovaj kod franjevačka u Pazinu zaposlovao besplatno stan, hranu i svu opskrbu, dok je svršio tamošnju školu, jer roditelji nisu mogli na nj potrošiti za vrijeme cijelog školovanja kroz sve škole više od 21 for., a i od toga se je 10 forinta na pošti izgubilo.

Franjevci ga poslaše g. 1824. u Karlovac na gimnaziju, te ga smjestiše kao najboljeg djaka u franjevačkom samostanu. Otac ga izprati pjeske do Rijeka, objesi mu o vrat torbicu s malo kruha, dade mu svoja zadnja tri forinta, blagoslovi ga te mu reče: „Idi, sinko, sada! Bog bio s tobom!“ Gorko plačuć rasta se mali Dobrila s otcem i podje u daleki Karlovac najprije pjeske, a kasnije ga uze iz milosti na kola neki vozar.

Šest je godina ostao u Karlovcu i a otklono svršio šest gimnazijskih razreda našto se vratit kući, a zatim podje u Goricu, da ondje nastavi nauku u bogosloviji. God. 1837. 11. rujna zaredi Dobrila za svećenika biskup trčanski Matej Ravnikar i on odlazi u Tinjanu prvu svoju sv. misu. Biskup ga posla za kapelana u Hrušticu, a odane u Beč u Augustineum, gdje je u dvije godine sjajno svršio višu bogosloviju, položio sve stroge ispite i po-

stao doktorom bogoslovije. Sad ga biskup imenova 1840. kapelanom i njemačkim propovjednikom kod sv. Antonast. u Trstu a kasnije ravnateljem i katehetom ženske škole u novom gradu. Godine 1849. postao je sjemeništnim ravnateljem i profesorom bogoslovja 4. godine.

Kad je g. 1852. i 1853. opet Istru pohodio glad, Dobrila uze se starati za narod i njegovu neomornu trudu podje za rukom da sakupi za gladno pučanstvo preko 50.000 for., te mu za taj novac kupi žita, kukuruza i druge hrane. Tada ga je prvi put narod upoznao kao dobrotvora i upro u nj svoje oči.

God. 1854. imenovan hje Dobrila kanonikom i župnikom crkve sv. Justa u Trstu, za koju se je sjajno brinuo i uresio ju svim, što i danas ima lijepa. On je sve izprosio od imućnika. Sve to, kao i njegovo uzorno svećeničko djelovanje prigodom kolere 1855. pribavi Dobrili najveće poštovanje u Trstu, pa kad je god. 1857. umro biskup porečko-puljski Antonij Peteani, jednoglasno su svi faktori označili Jurja Dobrila njegovim najdostojnijim nasljednikom. Dne 12. listopada 1857. imenovan hje biskupom, prem se je tome i pred carem opirao, 20. prosinca hje prekonizovan u Rimu, 2. svibnja 1858. posvećen u Gorici od nadbiskupa Andrije Gollmajera, a 17. svibnja ustoljen u Poreču.

Svoju porečko-puljsku biskupiju, kojom je upravljao 17 godina, podigao je Dobrila u svakom pogledu. Pobrnuo se za potrebito svećenstvo, mudrim nadzorom i gospodarstvom podigao je biskupski prihod, koji je tada iznosio jedva 6000 for. na 15.000 for., izplatio u šest godina dug od 19.000 for. i utemeljio g. 1865. stipendijau od 12.000 for. za siromašne djake.

Upravo je ganuljivo bilo njegovo obćenje s narodom, koji u pet sto godina u porečkoj biskupiji nije vidio više od četiri biskupa Hrvata, a u puljskoj pet. Ljudi skoro nisu vjerovali, kad su ga čuli hrvatski propovjedati, da on i inače govori hrvatski; mislili su, da je propovjed samo naučio. Tužno je bilo stanje hrvatskog puka u Istri, to je Dobrila uvidjao, za to se je najviše i starao, da ga popravi. On je kao pobožan biskup, kao revan pastir stada svoga, kao dostojan hrvatski sin i rodoljub svima silama nastojao, da osvijesti narod, da mu pomogne i da mu svojim primjerom prednjači.

Briga Dobriline za odgoj hrvatskog svećenstva, za puk i škole, za crkvu nadilazi sve, što se je do tada učinilo u Istri. Njegov je rad bio mučan, te je on često puta bio nujan, ali nije duhom klonuo. Ne imajući dovoljno sredstava za odgoj svećenstva, odlučl god. 1861. u kolovozu, da se odreče biskupije, te i napisa u tom smislu

predstavku Nj. Veličanstvu, koja će vazda ostati divnim spomenikom njegove umnosti, brižljivosti i čednosti. Predlagao je, da se biskupija prikloni trčanskoj ili barem da se biskupska stolica ne popuni, te dohodci upotrobe za uzgoj svećenika. U Beču bijahu skloni njegovim predlogom, no sveta stolica nije na to pristala ni tada, ni g. 1875., kad je bio premješten u Trst, te je s nova obnovio svoj predlog glede porečke biskupije.

Nakon povratka ustava 1860. bio je biskup Dobrila prvi, koji je ustao u Porečkom saboru na obranu ravnopravnosti hrvatskog jezika s talijanskim, a u toj borbi podupirala su ga još samo dva umnika, krčki biskup Vitezić i mošćenički župnik Jurinac. U Poreču on je vazda glasovao proti Talijanima, u Beču proti Nijemcima, jer je vazda od njih tražio ravnopravnost za Hrvate i Slovence u Istri, koji su ondje u većini.

S toga je i našao zestokih protivnika u Beču, osobito među raznim liberalnim ministrima od g. 1870. počamši, te je ministru Ungeru, tom velikom neprijatelju Slavena, doviknuo iza njegova govora, u kojem je nišanio na Dobrila:

„Tri su stvari, o kojih pošten i značajan čovjek nikada ne ugovara: nije rođila majka Dobrila, da ugovara, što je vjere svetle, narodnosti mile i vjernosti stalne prema vladaru!“

Ove su krijeposti Dobriline nasle već za rana podpuna priznanju na carskom dvoru, gdje je biskup bio persona gratisima. Car ga je za to još g. 1862. odlikovao redom željezne krune 2. razreda.

God. 1869. pomogao je Dobrila osnovati prvi hrvatski list u Istri „Našu Slogu“, a za tim sudjelovao u vatikanskom koncilu, gdje je s prva slajao uz manjinu, a kasnije se pridružio većini. Godine 1874. sudjelovao je u Beču u velikoj biskupskoj konferenciji, da stvore zaključke proti tadašnjoj liberalnoj struji, naperenoj proti crkvi i školi.

Poslo se je smrću biskupa Legata 12. veljače 1875. izpraznila biskupska stolica u Trstu, bio je Dobrila jedini i naravni kandidat za to mjesto, prem su se njegovom imenovanju upirali ministri Unger i Glaser, „jer je on fanatik za glavenstvo“. No već 29. svibnja 1875. bio je on imenovan, 5. srpnja prekonizovan, te 20. rujna udje u Trst kao biskup. Poslanica, što ju je na odlazku iz Poreča upravier svomu puku i svećenstvu te adresna, što mu ju je predalo cijelo svećenstvo, Hrvati i Talijani, najbolje svjedoče, što je Dobrila bio biskupiji i narodu.

U Trstu nastavi Dobrila svoj apostolski rad, te g. 1878. o ukrasu cijeli svoj ušteđjeni imetak od 40.000 for. darovao za osnutak dječakog sjemeništa u Pazinu,

za koji se je sabralo još 40.000 for. ali do osnutka nije došlo, jer svota nije dočitala. S toga je od tog novca osnovana stipendialna zaklada.

Dohodci trčanskog biskupa nisu također veliki, te po odbitku poreza jedva iznose 11.000 for., no Dobrila, čovjek, koji je kao biskup živio isto lako kao i kapelan, odjevao se priprosto, stanovao isto tako čedno i hranio se poput pokornika, skucao je još za ono nekoliko godina, ne od skrtosti, već od ljubavi prema svomu narodu toliko, da je mogao u svojoj oporuci od 18. prosinca 1880. ostaviti znamenite zapise, a sve u dobrotorne svrhe. Ostavio je u svemu 80.000 for. kao zakladu za stipendije, te je time osigurao osamdesetorici siromašnih Istrana put k naukam, koji je njemu u mladosti bio posut trnjem. Društvu sv. Jeronima u Zagrebu, kojemu je vazda bio velikim dobrotvorom, ostavi 1000 for., da šilje svoje knjige medju siromašnu mladež Istre.

Dobrila bio je čovjek uman i evanđeoske jednostavnosti ne samo kao božjeg slugu, narodnog dobrotvora i žarkog rodoljuba zahvalno će ga potomstvo spominjati i kao uzoritog bogoljubnog pisca hrvatskog. On je g. 1850. na hrvatski preveo poslanicu biskupa Bartola Legatu, a g. 1854. napisao i tiskao molitvenik „Oče, budi volja tvoja!“, koji je 1881. izišao u 4. izdanju, te ne ima hrvatske kuće u Istri, gdje se nebi našla ova divna knjiga, pisana krasnim jezikom i pravom pobožnošću. Napokon su njegove poslanice remek-djelo, u kojih je nakrao veliko blago iz sv. pisma. U rukopisu je ostavio molitvenik za djecu: „Mladi Bogoljub“, prevod „Psalmi Davidovi“ za puk, nedovršenu „Knjigu Tobijinu“, i nedovršenu, ali vrlo zanimivu „Povjest o posljednjem obćem crkvenom saboru vatikanskom“.

Zadnjih godina svog života poboljšavao je Dobrila na jatrma, te je od te boleštati spokojno preminuo u Trstu 13. siečnja 1883. u pol 7 sati na večer u svojoj 70. godini. Zakopan je 18. siečnja po svojoj vlastitj želji na groblju sv. Ane, sat od Trsta, medju svojim pukom. Cijela hrvatski narod, svu njegova prosvjetna društva — sve je zaplakalo nad njegovim grobom; jer je on i u istinu, a ne samo po imenu bio Dobrila.

Život Dobrilin opisao je g. 1883., a izdalo ga jeronimsko društvo u Zagrebu, kanonik zagrebački Cvjetko Rubetić u knjizi, koja zasluđuje, da se u zlato uveće i svedjer u narodu čita, jer mu divno priča, što je bio biskup Juraj Dobrila taj novovjekli apostol hrvatskoga naroda u Istri.

Vječna spomen
biskupu **Jurju Dobrili**
u narodu hrvatskome.

Mošćenička draga.

Napisa: Ivan Trnčić.

(Dalje.)
6. Škola.

Do pred dvije godine nije bilo u Dragi nikakove škole, nego su djeca iz sela i okolice morala svaki dan polaziti školu u mjestu Mošćenicama. Možete si pomisliti kako je teško i mučno bilo za djecu dneвно po 1 uru puta činiti do škole. Kad je bilo lijepo vrijeme i dobro godišnje doba još je to išlo kako tako, ali po ziml, po vrućini i po kiši ili je dijete moralo ostanu kod kuće i tako zaostati u nauku ili pak poći na put i izložiti se tako pogibelji boli i neprilici. A i još je bila jedna neprilika kod toga, a to je veliki broj djece (oko 200) a samo jedan učitelj, kao u najzadnjem selu.

Zato nije čudo, da su Dražani a s njima zajedno Krajsani, Obrtanci i drugi okolicaši već od više godina pitali i molili, da se za njihovu djecu ustanovi po-

sebnu školu u Dragi. Tu su molbu pomagali i naši narodni zastupnici, osobito g. prof. Spinčić, pak se tako poslije dugog pitanja dobilo u Dragi posebnu školu, koja se je otvorila u septembru god. 1910.

Ustanovljena je pučka škola jednorazredna za hrvatskim naukovnim jezikom a talijanskim jezikom kao predmetom.

Školsko okružje obuhvaća ova sela: Dragu, Kraj gornji i donji, Sv. Anton, Obrt, Haldej, Prem, Sv. Petar i Sućići. Djeca je bilo prošle školske godine 165 i to 147 u svagašnjoj školi a 18 u opevatovnici.

Nova škola bila je smještena u općinskoj kući (tošu) povrh mola ali samo provizorično. Odlučilo se naime odna, da će se podignuti nova školska zgrada za stanovo učitelja pak se je u tu svrhu kupilo zemljište povrh državne ceste, naručilo se je nacrt zgrade i troškovan i kad je bilo sve gotovo otposlato se je na školske i gradjevine oblasti za potvrdu. Medjutim zateglo se je tim već skoro 2 godine bez

potrebe i nakon moljakanja i poturivanja napokon je ovih dana stigla dozvola za gradnju. Općinsko poglavarstvo je raspisalo natječaj za gradnju, koja bi imala biti gotova buduće školske godine.

Ta nova školska zgrada imat će u pri zemlju 2 školske sobe a u prvom podu 2 stanovanja za učitelje. Potrosit će se za nju preko 40.000 kruna.

Bil će na vrlo lijepom položaju, na samini, za vrtom okolo, a služit će na ured mjestu.

Na pučkoj školi u Dragi namješten je bio odmah u početku za učitelja mladi učitelj, učitelj. kandidat, g. Nikola Zec, koji se i danas tamo nalazi. Odmah u prvom početku stekao je ljubav i povjerenje djece i roditelja a pokazao se u svakom pogledu na svojem mjestu, tako da mogu Dražani i okolicaši biti zadovoljni i zahvalni oblasti, koja ga je onamo poslala.

Početkom ove školske godine dobila je škola drugu silu u osobu gdje učiteljeje Erster Sućić. U njoj je učitelj dobio izvrstnu pomagačicu a tamošnja ženaka

djeca najbolju odgojiteljicu. Školska djeca, koje ove godine imade 182, bila su podijeljena u 2 razreda i tako je poduka i uspjeh ove godine još bolji.

Koli g. učitelj toli gdjica učiteljica brinu se ne samo oko povjerenja im djece u školi nego također za prosvjetu i podignuće naroda izvan škole.

U tu svrhu priredilo se već 3 školske dječje zabavice, koje su u svakom pogledu dobro uspjele i mnogo koristile ondašnjem pučanstvu.

Priredilo se do sada tri roditeljska sastanka i tako približilo školu i roditelje, što je svakako poltrebito, ako se hoće imati povoljan uspjeh u odgoju djece.

Kušalo se upričeliti tečajevi za nepismene, od kojih mislim da je samo jedan uspio. Ali što nije bilo sada (ponajviše poradi stramčljivosti), biti će ako Bog dade u buduće.

I tako će škola u Dragi postignuti i izvršiti ono, što su vijećnici skrivili i neprijatelji puka zavarali.

(Nastavit će se.)

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra bogostovlja i nastave.

Dne 14. decembra 1911. podnio je prvopodpisani sa drugovima jednu interpelaciju na Njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogostovlja i nastave radi nezakonitog i nekorektnog postupanja talijanskog nadučitelja Mateja Massalina u Roču, politički kotar Kopar u Istri, kojom se je pitalo

Hoće li Vaša preuzvišenost upozoriti školske oblasti u Primorju, napose c. kr. kotarsko školsko vijeće u Kopru, obzirom na postupak upravitelja talijanske pučke škole u Roču i obzirom na postupanje ovoga potonjega prema mjestnom školskom vijeću u Roču, te naložiti, da se tamo i svuda u Istri strogo i pravedno provadja školske zakone?

Na onu interpelaciju nije do danas odgovoreno, a pošto su neredi i nekorektnosti i nadalje u školi u Roču vladale, upravitelje je mjestno školsko vijeće u Roču dne 24. janara 1912. br. 5 pritužbu na c. kr. ministarstvo bogostovlja i nastave, koje ovdje u prepisu prilažemo (prilog interpelaciji).

Doznavši mjestno školsko vijeće u Roču, da je dne 1. marča o. g. provedena disciplinarna istraga proti nadučitelju M. Massalinu i da se je kod te istrage pristrano i nekorektno postupalo, zamohilo je c. kr. kotarsko školsko vijeće u Kopru svojim podneskom — što ga takodjer u prepisu prilažemo (prilog interpelaciji) od dne 13. marča 1912, br. 14, da bi se odaslalo u Roč posebnu komisiju, koja bi imala ustanoviti valjanost ili neistinitost tvrdnja rečenog školskog vijeća.

Pošto se je istragu u Roču vodilo i za preslušanja svjedoka pred osobama, koje bijahu u procesu interesirane, predložio je predsjednik mjestnog školskog vijeća u Roču, da bi se koji njega toli nadučitelja Massalina za tog preslušanja odstranilo, na što nije predsjednik c. kr. kotarskog školskog vijeća iz Kopra pristao. Tako je mogao nadučitelj Massalin ne samo na izjave pojedinih svjedoka rijeđu i mučke uplivati, već je on hotio čak i mjestnog župnika i občinskog tajnika, protivne mu svjedoke, i tvorno napasti, opsovav ih u prisutnosti rečenog predsjednika c. kr. kotarskog školskog vijeća nepristojno.

Ako je pako istina što se govori, da je bio nadučitelj Massalin sa nekoliko svojih svjedoka, bez znanja predsjednika mjestnog školskog vijeća u Roču, tajno u Buzetu preslušan, onda postoji opravdana sumnja, da se nije provelo proti nadučitelju Massalinu disciplinarnu istraguenom strogošću, kako je to teška a opravdana obtužba zahtjevala.

Na temelju svega ovdje navedenoga stavljaju podpisani na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra bogostovlja i nastave sljedeći upit:

Hoće li dati Njegova preuzvišenost sve spise tičuće se obtužbe i istrage proti nadučitelju Mateju Massalinu u Roču od nepristranog organa točno izpitati, te eventualne krivice strogo kazniti?*

U Beču, dne 27. marča 1912.

(Sljede podpsai.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatsko pokrajinsko kazalište u Puli. Jučer je došlo u naš grad hrvatsko pokrajinsko kazalište (podružnica kr. hrv.

zemaljskog kazališta u Zagrebu), te će u Narodnom Domu prirediti šest predstava. Prva predstava je večeras, i to „Duše“ drama u 3 čina. — Iza ove sledit će: „Mala Čokoladarica“, „Tako ti je na svijetu dijete moje“ i „Proletno jutro“, „Zrinjski“, (hrvatska historijska drama), „Svijet“ (srpska komedija od Branislava Nušića), „U Dolini“. Eventualno prikazat će još „Hasanaginicu“ i „Moral Dulske“.

Kako se vidi iz ovog repertoara, sve sami liepi i birani komadi. Steta da nije uprava stavila u program lijepu Grundovu komediju „Alaj su nas nasamarili“, da ju vidi i naša publika u Puli. Možda bi se dalo tome pomoći, kad bi se istu zamienilo s kojim drugim komadom n. pr. „Proletno jutro“ ili „U Dolini“.

Preporučamo našem občinstvu, da mnogobrojno pohadja ovu kratku hrvatsku kazališnu sezonu u Puli, jer će od sadašnjeg uspjeha ovisiti, da nas društvo ponovno pohodi u jesen.

Ulazne cene jesu: prva 3 reda K 3, druga 3 reda K 2, zadnji red K 1-40, sjedalo na galeriji K 1-20, stajanje u parteru K 1—, stajanje na galeriji 60 para. Početak točno u 8 sati na večer. Ulaznice dobivaju se preko dana u tiskari Loginja i drug.

Hrvatski jezik na sudu u Puli. Ovih dana imao sam priliku viditi jedan spis, izdan od puljskog suda u hrvatskom jeziku. Čujte pa se divite!

Polag registra ovjerovljenija br. 31 potordjuje se da je Gospod N. N. (muški) (neenan pisate) ovim Sudu poznat podkrižala predstojeću Izjavu.

Pisarna

C. kr. kotarskom Sudu

Pola, dne . . . . .

N. N.

C. kr. više offiz.*

Ovo će reći baš rugati se sa hrvatskim jezikom. Gospodinu predstojniku suda stavljam na sree, da tomu učini konac.

Afera Omnibus-Petris. Kako je poznato, donio je „Omnibus“ od 2. marča ove godine kratke životopise glasovitih ljudi, koji su se proslavili krađom općinskih novaca u Puli. U tom broju bio je spomenut i Giovanni Petris, rođjak svrgnutog načelnika Varetona, delegat galežanski i prvi prisjednik općine puljske, koji je sjedio u općinskoj upravi, premda zakon braniju da rođjaci budu istodobno članovi iste javne uprave. „Omnibus“ je o njemu pisao, da je kupovao glasove u Monticu za Rizza nudeć 20 kruna za svaki glas, da je prodavao općini prazne vozove za pune, da je činio glasovati u Galežanu po deset puta istu osobu i da je gradio kuće i obradivao svoje zemlje sa radnicima plaćenim od općine.

U istom broju javljalo je uredništvo „Omnibus“, da će i pred sudom i na viteški način odgovarati za sadržaj svega pisanja. Pred sudom odgovara po zakonu urednik a na vitežkom megdanu imao je odgovarati prijatelj „Omnibus“, koji se je uvrijedjenog liberalno-nacijonalnog signoriji stavio na raspolaganje.

Od nijedne strane nije došao zahtjev za zadovoljstina već se je sam Giovanni Petris oglasio dvadesetak dana poslije nego je bio pušten iz tamnice, dakle dvadeset dana poslije nego je saznao za pisanje Omnibusa. Pitao je neka mu se javi ime onoga, koji je preuzeo odgovornost za obtužbe što ih je „Omnibus“ bio podigao proti općinskim lupčima. Na njegovo pismo od 27. marča odgovorilo mu je uredništvo Omnibusa pismom od 1. aprila, da je po vitežkim propisima on morao tražiti zadovoljstina kroz 24 ure nakon što je saznao stvar, ali da se „Omnibus“ ne čini njegovim pomanjkanjem posuziti. Nadalje mu se je odgovorilo da, ako želi tužiti sudu, da mu je na raspolaganju odgovorni urednik, a, ako hoće da zapita kavalirsku zadovoljstina, da će mu

se kroz 24 ure javiti ime i adresa onog gospodina, koji se je za to ponudio. Ali, pošto proti Petrisu visi proces radi krađe i prevare a po propisima se ne može dati vitežka zadovoljstina čovjeku koji nije čista obraza, to neka on dokaže, da ga sud više ne tjera ili, ako to ne može, neka napiše i potvrdi na svoju poštnu rijet, da nije počinio ništa sramotnoga.

Na to pismo Omnibusa urednika nije Giovanni Petris ništa odgovorio, ali se je za njega javio — tko? Ta tko drugi nego gajusni libel dostojnih gospodara, glasilo kamore, „Giornaletto di Pola“. I poslije nego je bio prisiljen da donese cjelosti gore spomenuto pismo urednika Omnibusa, koje je jasno kao sunce i koje podpuno odgovara vitežkim pravilima, tvrdi taj kavalir kamorre, da se „Omnibus“ sakriva.

Takova besramnost može da se vidi samo kod jednog lista, koji je nančan braniti svaku opačinu, kod lista, koji još i danas, nakon što su se dokazale krađe i otmicine od stolne tisuća pučkoga truda nalazi riječ, da brani najveće zločince od liberalno-nacijonalne talijanske bande.

Ako taj galežanski kavalir Petris želi sudbenu tužbu proti „Omnibus“, to mu je ime urednika čisto i bistro stampano na čelu lista; ako li pak hoće da se gradi vitežom, za što ne dokaže, kao što mora dokazati, da je dostojan vitežke zadovoljstine, za što ne izjavi sa dva poteza pera, da nije pokrao općinskog novca? Jer dok ga Sud zatvara i proti njemu kazneni proces visi, kao i proti Fillinichu, Borriu i drugih desetak općinskih drugova, koji su u Pulu došli rasparanili gaća a danas imaju preko 200 tisuća kruna uloženi u Cassa civica, ne će ni sicilijanski brigant vjerovati u njegovu kavalirštinu.

A home, naši se ljudi ne će vitežki tući sa takovim prijavim delijama.

Alla larga!

Iz „ureda“ delegata. Primamo iz okolice: Proste nedjelje oglašili su naši delegati narodu t. zv. edikt dražbe radi zaostalih poreza izdan od c. kr. poreznog ureda u Puli i to samo u njemackom i talijanskom jeziku. To je skrajna bezobraznost poreznog ureda, kad u tako važnim oglašima neće da se služi hrvatskim jezikom.

Skandalozno je, da c. kr. oblasti, makar imale za predstojnike Slovence ili Hrvate, ne će da priznaju, da u okolici Pule žive u svim selima — osim Galežana i Fažane — sve sami Hrvati. To bi morali znati svi c. kr. uredi u Puli i prema tome se ravnati.

Achille, komm' zartlek! Da Njegova Prevedrost Gospodin namjestnik a s njim i glasoviti puljski Jornaletto puno ne razbijaju glavu tražeći, za što su c. k. činovnici ne-talijani protestirali proti imenovanju nekog Pellegrina za činovničkog zastupnika u velemožnoj Janti konsultivi općine puljske, kazat ćemo im mi jednu pripovijetku:

Godine 1907 za slavnih općinskih izbora, koje je vodio Fillinich, (za što se je ovaj nadčovjek toliko burio, da nebi onaj put pobjedila ekonomična stranka, to zna sam Bog i . . . . . sudac Quarantotto) bili su neki činovnici zaključili glasovati tako i tako a snjima, čini nam se — na poštnu rijet — i neki Achille. U prvom tijelu, u kom je imao pravo glasa taj Achille, ovisio je uspjeh o jednom samom glasu.

Kad je došao kobni dan izbora, traže Achilla po moru i po kraju, ali Achille nema ter nema, utekao je iz Pule. I Fillinich je pobjedio.

Sutradan je jedan puljski list donio debilim slovima tiskani oglas:

Achille komm' zartlek, alles verziehen!

Mi čestitamo puljskim činovnicima što su i pod uniformom karakteri. Pa makar

se Njegova Prevedrost srdila, što joj ometaju planove....

Paglaccel. Talijani su veliki junaci, ako se ništa ne riskira. Ali ako se treba izložiti, onda stede i te kako svoj junacki i plemeniti krv. I tako su naši puljski junaci pljeskali u kazalištu neki dan, kad su na pozoriste izišle neke zenelime u slavnoj Baratierijevoj bersaljerskoj uniformi. A čulo se je par zvižduka kad se je na pozornici pokazala uniforma austrijskog vojnika.

Medjutim to je stvar, koja se tiče njih i policije a nas interesira samo za to, jer se veselimo što se je obistinila stara riječ, da tko sije vjetar, taj žanje buru. Austrija ih je u Puli pomogala, tetosila i odgojila pa nek se sada sama s njima nateže. Mi ćemo ih rinuti u rebra kad budu posegli za našim i za to ne ćemo pitati dopust od mudre Austrije.

Nego nešto drugo hoćemo da iznesemo a to je podla bezobraznost i beznačajnost naših talijanskih junaka.

Radi spomenutog događaja, zabranila je vojnička oblast svojim ljudima da pohodjaju kazalište a Mornarica im neda više svoje glazbe. Usljed toga je kazalište prazno, jer se od talijanske publike u Puli nebi ni miš najeo a kamo li svi oni čarlatani što dolaze simo iz blažene zemlje trbuhom za austrijskim kruhom.

I Bi li vjerovali?! Naši pozrtivni Talijani, koji su onom junackom demonstracijom dokazali da više vole bersaljersku monturu nego li austrijske patakune, poslaše deputaciju u našeg jednog odličnog čovjeka moleći ga da posreduje e da bi vojnička oblast ustegla bojkot kazališta.

Eh sretna li si Italijo kod takovih junaka. Pfui!

Skupština Sokola. Javljamo ponovno da će u nedelju u 3 s. po p. biti godišnja glavna skupština Sokola u Puli su već objavljenim dnevnim redom.

Iz Kralce nam plku. Na dopis iz našega sela u br. 11. „Naše Sloge“ molim Vas gosp. uredniče da uvrstite još ovo par redaka kao odgovor g. A. Sm-ću.

U mojem dopisu od 1. marča konstatirao sam žalostnu i sramotnu činjenicu, da je naše upravno Vijeće izabralo svojim predsjednikom Georgin Mandussicha, zagriženog Talijana, odnosno hrvatskog renegata, člana bivše plemenite ali propale porodice Mandusić a rekao sam takodjer, da je on izabran pomoću glasova hrvatskih pravatelja iz Proštine.

Činjenica je, da su krničani glasovali protiv njemu. Zašto su Proštinari, inče dobri rodoljubi — glasovali za Mandussicha, to znadu već svi naši obecnari a valjda znadu to i „gospoda“ u Krnici.

Nekomu gori pod nogama i zato se to dogodilo! Zar ne? Gosp. A. Sm-ć i onaj koji se skriva iza njegovih leđa, našli se uvređeni mojim dopisom i dapače protivni i razardili se na čestitog i poštenog čovjeka, koji nije bio u nikakvom zavezu sa onom vjesticu, ali „on je kriv zato što je živ“.

Ako je u onom dopisu izrečena laž, onda neka ju poljuju, ali ako je istina, onda neka tute. Oni se baš za to i uzrujavaju, jer „istina peče“.

Glede ispranja i divertiranja ne odgovaram, jer ne telim nikoga kompromitirati a u slučaju, da bude potrebno i to ću izneti na vidjelo, ali ne samo to, nego još stegođ drugoga, što ne će biti svakom drago.

Medjutim g. Sm-ću primjećujem, da se ne uzrujava, jer njegova osoba tu ne ulazi baš ni malo. Znađe on dobro, kamo to spada. Nije samo on i neki drugi u Krnici „gospodin“, nego ima ondje puno gospoda koji „platu seru“.

Ibale gospode krničke zaslužite pokazu i staviti malo u red onako triko razno vado odobrajte, koji vladaju u krničar-

općini i plovaniji u općinskim i crkvenim poslovima. Pokažite se, da ste Hrvati ne samo imenom nego i djelom. Takovih lstra treba. Ali ne onih polniša-političa. Bez zamjere g. Sm-ću.

Onaj prvi.

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda, sakupila je gđjica Karmen K. na večeri prigodom odlaska prijatelja Novaka i Spalatina K 23-68.

Voloski kotar:

Štediona udruženih občina u Voloskom objavila je ovih dana izvještu o poslovanju u drugoj godini. Iz toga je izvještuja razvidno, da zavod u svakom pogledu dobro uspijeva. Utrošci su se prošle godine povećali za K 265.996-21, te su iznašali 31. prosinca 1911. K 579.711-05. Hipotekarni zajmovi povećali su se za K 200.743-34, a iznašali su koćem godine K 331.943-34. U tekućem računu kod novčanih zavoda imala je štediona K 247.640 83.

Čisti dobitak za godinu 1911. iznašao je K 4.057 23, te je u smislu pravila namijenjen rezervnom fondu.

Štediona udruženih občina u Voloskom je od c. kr. državne vlasti koncesionirani novčani zavod jedini narodni zavod ove vrsti u cijelom Austr. Primorju za ulaganje pupilarnih, zakladnih i crkvenih novčana a jamče za sve uloške občine Volosko-Opalija i Vepriac. Uredovne prostorije nalaze se u obćinskom domu u Voloskom.

Iz Lovrana. Na naš dopis iz Lovrana u prošlom broju obzirom na pjevanje svćane svete maše na Uhenicu latinski i uz pratnju orgulja, da sablazni bude veća proti svakom pravu i prastarom običaju, uvjeravaju nas sa „poluslužbene“ strane, da roga u buduće neće više biti. I neka ne bude, ali ne samo toga, već neka se ostrane i druge povrede hrvatskog jezika iz lovranske Crkve. Znamo, da se u Lovranu više puta i krsti i pričćešuje i pokapa latinski, što sve nebi smjelo biti. Znamo da tamo ima puno truloža. Do sada smo bili nekako obzirni, premda smo sve to znali, ali odsele bacamo svaki obzir na stranu i preporučamo lovranskim Hrvatima, da malo više puta zavire u svoju Crkvu i smjesta nam jave bilo i najmanju nepravicu ili neurednost, da je dostojno ožgosanuo.

Pazinski kotar:

Iz Boljuna. (A frale? i croati vogli-ono portare la scuola in campagna.) Hrvati žele prenesti školu u Polje; pod ovim naslovom donesao je trišćanski „Il Piccolo“ od 23. marča 1912. jedan člančić od boljunskega talijanismo, koji većinom ne odgovara istini. Na stvari je ovo ovo:

Dornate obćinari, da kam občina ovoga proljeća učiniti nacrt i troškovnik za gradnju nove škole, koja je neobhodno potrebna. Bilo je već više puta naloženo istoj od c. kr. kotarskog školskog vijeća, da se ima čim prije sagraditi dohtćenu školu, pošto dotadnji školski lokal ne odgovara ni najmanje propisima. Pošto se ima ustanoviti, gdje će se sagraditi ta nova škola, sporazumili su se u tome svi obćinari — oum mjestanca Boljun, selo Ravno brdo i Komarija — putne občine Boljun, da se nova škola sagradi upod Boljuna na raskrsju cesta, mjesto tako zvano „poli kapelice“.

U tom smislu su podnili i na predsjedništvo c. kr. kotarskog školskog vijeća jednu peticiju, predsjedjuć prepriku, da isto kramatno odluču, gdje se ima lita sagraditi. U istoj stvari su, da će gradnjom škole na ovom mjestu biti mnogo prikladnije nego na inem drugom, a protivno peticiji školski djaci sa svih strana školske obćine, k tomu jeste se prijavio još školice obćine tri sela, koja do sad

nijesu bila u školskom ofruju; da gradnja za 10 odstotaka manje stajati nego u mjestancu Boljun, koje se nalazi u visini nad morem 253 m, doćim mjesto gdje bi se imala sagraditi škola je na visini od 130 m. U blizini nalazi so obćinski kamenolom, a u putoku Boljunde: pijesak.

Sa zdravstveno-pedagođijskog gledišta najprikladnije je oznaćeno mjesto, jer djeca malena i slabasna jedva da se uspinjaju po strmim putevima sa svih strana u mjestance Boljun. Tako izmudena i umorna nisu sposobna za ućenje jedan čitav sat. Malo mjestance Boljun jedva da živi; broji po zadnjem popisu pućanstva 140 duša i to većinom staraca. Zena i nješto djece, jer mladež čim na vrši pućku školu se seli. Ima maleni br-djece dužne na polazak škole — a ova takodjer pada zbog iseljivadja mladeži — dakle ovako maleni broj djece lakše će doći iz mjestanca Boljun niz brdo u školu „k kapelici“, nego naša gore, koje je uvijek preko tri dijeta, a ubrojivši i one iz Ravno brda i Komarije, kojima je takodjer lakše doći „kapelici“ nego u Boljun je absolutna većina djece.

U tom smislu izrazili su želju obćinari svi složno, a ne kako bi lito dopisnik „Piccola“ lažno dokazati, da u nekoi zavodnici išli u mutnom lovit, čineći to-kož obćinare podpisati peticiju, da se škola prenese izvan mjestu; vrhunac klevetanja je gdje navadja, da su se dohtćer služili sa imenom c. kr. namjesticu sa-vjetnika g. Sorli, nagovarajuć seljake, da je on sugerirao (nagovario), da se dađe u koliko je više moguće podpisati peticiju.

Na koncu predlaže, da se u mjestu sagradi talijanska škola, a ne navadja za koga? Koliko Talijana imade u Boljunskoj župi? Koliko obitelji govore talijanski jezik u kući i koliko je školske djece, kojima je materinski jezik talijanski.

Neka prije sve ovo proraćuna, pa će doći do liepig rezultata.

Iz Plominu. Javljamo Vam založnu vijest, da je preminuo ovaj dne 6. t. m. naš dićni starina Ivan Marija Dundora, mlinar i posjednik. Mili pokojnik doprine-sao je mnogo k tomu, da se je počeo naš puk u Plominu buditi. Jedino je žalio to, što je i on prekasno progledno, te nije mogao više da učini onoliko za narod, kao što bi bio mogao prije, dok je bio mladji.

U ostalom i ono malo sjemena, što ga je posijao na narodnoj njivi, neće ostati bez obilnog ploda. Zato neka mu bude slava i pokoj duši!

Iz Pazina. U subotu, dne 13. aprila, predavati će u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ u Pazinu Dr. Jos. Agnetto o predmetu: „Burza i njećina važnost u sećatskoj prometu“. Poćetak u 8 i pol s.

Koparski kotar:

Podražnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ u Danama (kod Vedra) drćat će dne 14. t. m. svoju radovnu glavnu skupštinu a obćinjom dnevnim redom.

Ovim se putem pozivlju najuljudnije svi članovi i prijatelji naše mlde „Družbe“, da se u što većem broju odazovu. Darovi se primaju sa zahvalnoću.

Razne primorske viesti.

„Narodna pjesma s Austrije“. Ima nekoliko godina da je austrijsko ministarstvo za bogoslošje i nastavu odlučilo da sakupi i izda narodne pjesme što se pjevaju u Austriji, pa je u to svrhu sastavilo veliku komisiju, koja upravlja cijelim poslom, a uz nju opet sa svaki nared i posebnim odbor koji ima pravo da sakuplja njegove narodne pjesme, da ih redgita i izda. Takov je odbor sastavljen

da će stajati nalazi mjesto na vi- občin- unčiji

dedišta, jer se us- svih izmu- čenjeje Boljun opisu araca. a na- bri- a ova — se će skolu- je je oné ta- Bo-

inari isnik ekoji to- a se kle- čijni sa- da tade tiju. sa- za un- ski ko-

će

tnu inj. ora, ne- nnaš što mo- kao- ala-

ga lati ide

ila, ke o u s.

te- ce nu

ava da er

ko- do- me- ra ja ki li- ta- th- ca

za naš narod u Dalmaciji i Istri, pa je tome bilo govora u našim novinama kako se je odbor godine 1906. u Zadru konstituirao, on je za ovo vrijeme već i skupio priličan broj pjesama nešto ku- piviši gotove zbirke a nešto podupirući pojedine sabirače koji su po njegovu na- logu i na njegov račun obilazili razne krajeve po Istri i Dalmaciji. Ali nije se još skupilo sve što bi moglo i trebalo da udje u ovu veliku zbirku, pa se zato još jednom vraća pažnja na ovo tako važno i važno preduzeće u nadi da će se još gđjeko naći koji ljubi našu narodnu pjesmu i umije da je bilježi, pa bi htio i na nešto doprinose. U prvome se redu traže melodije narodnijih pjesama odnosno tekstom, pri čemu se naravski ne smije ništa mijenjati ni u melodiji ni u jeziku, nego treba sve onako bilježiti kako sam narod pjeva. Uz to treba za svaku pjesmu zabilježiti ko ju je pjevao i gdje, pa koliko je godina pjevaču ili pje- vačici, odakle je rodom i od koga je (ako pamti) naučio pjesmu. Dobro je također da se spomene i gdje se još ista pjesma pjeva, a ako je u svezi s kakvim narodnim običajem, neka se taj običaj u kratko opiše; uopće dobro će doći svaka vijest što pomogne da se bolje razumije, kako je pjesma postala i kako se širi ili gubi. Ko ne umije da bilježi notama melodije, može zabilježiti i samo riječi pjesama, ali savim vjerno, ne dirajući u jezik ni u dijalek- tičko osobine, a uvijek bilježeći od koga je i gdje je pjesmu čuo. Ko pak umije da bilježi melodije, može bilježiti i proizvode narodne instrumentalne muzike n. pr. pratnju narodnijih plesova, igara itd. Za svaki, pa i najmanji prilog odbor će dati honorar prema njegovoj vrijednosti, a pri- lozi neka se šalju, poglavici odbora, prof. Milanu Resetaru u Beč, 8/1 Kockigasso Nr. 16.

Franina i Jurina.

Jur. Si cut Frane, da su na Legi va Rapce imeli pondiljak komediju?
Fr. Tar sam i ja dobil jednu buletu, ma ne znam nanka ca pise nutri.
Jur. Ja veramente nisam ju dobil, ma sam ju videl pa pise, da su to neki „piccoli siodrammatici“.
Fr. Pa povej mi malo, ca pise još nutri.
Jur. Ca pise nutri, to ti ne morem rec, ac nis ne pise, ma bim ti mogel rec ki pise te bulete.
Fr. Bulete se pišu na financi, ac kad sam još navigal, smo uvijek delah bu- lete na financi.
Jur. Ca paraš, da nisi indevidnal? Tar su i ove storene na financi.
Fr. Ma valjda ne na dogani?
Jur. A ne, ne na dogani, ac tamo nitaju unakine, licho bas na ofciju od kome- sara.
Fr. Ma ca mi ti to pravil, ja deboto neban veraval.
Jur. Ne bit veroval? a ca ne enas bada je lane naš kotetar od financo spol- tal komandanta od strane, da je va njihovem kasinu soerje da se ga malo vidi nutri.
Fr. A imas pravo ja, to je mo par, ste jedna manja . . . .

Jur. I meni tako para, ac da ni tako, ne bi mirno gledal kako mu financijeri po Rapcu kantaju „nella patria dei rosseti!“

Broj 1702/12.

Natječaj.

U smislu odluke občinskog odbora od 3. aprila 1912. raspisuje se ovime natje- čaj za drugog občinskog liječnika sa sje- lom u Matuljima ili u blizini Matulja. Go- dišnja plaća sa paušalom za konja usta- novljuje se prema odluci obč. zastupstva na 4.080.— K, izplativa u mjesečnim an- ticipatnim obrocima, osim toga primati će ustanovljene prinose za lječničke posjete. U okruže tog lječničkog mjesta spadati će porezne občine: Matulji, Spindiči (osim sela Brnini, Beliči i Cari), Bregi, Perenići, Pabri, Kučeli, Dolnji i Gornji Rukavac, Trinajstiči, Jusiči, Jurdani, Puži, Zvoneča, Brjud mali i veli, sela Dolčić i Frlanija u Rubeševoj. Liječnik biti će dužan besplatno lije- čiti posve siromašne, dočim će organ ob- čine voditi zdravstveno uređovanje. Službena pogodba, koja se može viditi kod potpisanog sklopiti će se sa liječni- kom iz imenovanja istoga po občinskom zastupstvu. Natječajni imaju podnesti potpisanom svoje molbe do 1. maja 1912. obloživ ih diplomom sveukupnog lječničstva, svjedoč- bama o dosadašnjem službovanju i držav- ljanstvu te poznavanju hrvatskog kao ure- dovnog jezika. OBČINSKO POGLAVARSTVO KASTAV dne 5. aprila 1912. Načelnik: Jelušić.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Gospodar- skog društva u sv. Martinu kod Buzeta r. z. n. j., koja će se održavati na 20. aprila 1912. u 7 i pol sati na večer u vlasti- tim prostorijama sa sliedećim dnevnim redom: 1. Izvješće upravnog i nadzornog od- bora o djelovanju zadruge u god. 1911. 2. Odbrojenje zaključnog računa za god. 1911. 3. Izbor upravnog i nadzornog odbora te pomirbenog suda. 4. Slučajni predlozi i savjeti. Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni u sv. Mar- tinu. Sv. Martin dne 8. 4. 1912. Odbor.

Dobre, zdrave, dobro osušene do- maće šunke ima na prodaju u ove- ćoj množini po K 2.50 kigr. pouze- ćem franko. Razaslije se od 1 ko- mada napred. Preporuča se osobito trgovcima i gostioničarima. Vinko Sandalj trgovac u Lupoglavi (Istra)

Družbine svieće!

Preusao sam zastupstvo za Istru stea- rinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Čirila i Metoda za Istru. Od ove go- dine unapred imam u zalihu sliedeće tri vrste: „LADA“ najbolja vrst stea- svieća a K 50.— po 100 zamota. „DANICA“ druga vrst a K 75.— po 100 zamota. „VENNA“ treća vrst a K 55.— po 100 zamota. Cene razumievaju se postavno na kol- tincer ili parobrod u Pulu, ac gotovo za 25% poposta ili na tri mjeseca pečeća Lache Križ - Pula

Uložne knjižice za „PUELICU“, mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu. Utemeljena godine 1884. Povjerenik za Pulu i okolice: Lache Križ u Puli. Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice. Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594 Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo. Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrste osiguranja:

- I. Na ljudski život:
  1. osiguranja glavnica za slučaj do- življaja i smrti;
  2. osiguranja miraza;
  3. osiguranja životnih renta;
- II. Protiv štete od požara:
  1. Osiguranja zgrada (kuća, gospo- darskih zgrada, tvornica);
  2. Osiguranja pokretnina (pokuć- stva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.);
  3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);
- III. Staklenih ploča protiv razlu- panja.

Zadruga imovina u svim odeljima iznosi	K 2,319,068-21
Od toga temeljna glavnica	K 800,000-—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,221,748-41
Ispłacene odštete	K 4,323,268-44

Sposobni posrednici i akviziteri namještaju se uz vrlo povoljne uvjete.

□ SVOJ K SVOMU! □

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA LAGINJA i DR.

□ ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1. □

preporuča se za

tiskarske, knjigoveške
i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihu

tiskanice i knjige za p. n. obćino, crkvo,
škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna
druztva, trgovačke knjige, planke za
školo, kao i sve pisarske i risarske
□ □ □ □ potrebštino. □ □ □ □

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTEVAJTE POSVUDA
: NASE IGRAĆE KARTE :

PRIMORKA

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I
KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Ljekarnika **A. THIERRY-a** balsam

„Jedino pravo se odlikom dnevnom kao zaštitna oznaka.“

Stalo pastiranje, opremljeno i preporuča dragi balsam sa razarav- jom mrtovci praprove karmen po malo i mnogo kama. Djele- neguma i karmen kod svih bolova ozara drazda kark, ubrzanja pro- maktiva karkna gila, pes bol, bolovi plava, spoz, dila i t. d. infarom. Bolovi, karkna, upala, jetera i drazda, posuzivanje, ste, karkna i drazda, bolovi, karkna i drazda, opremljeno kod svih bolova od 127 do 41 i t. d. i t. d. p. d. d. d. d.

Thierry-eva cendifolijska mast

Angurna i stala i karkna i drazda, kod svih bolova, ozara, drazda, karkna, upala, jetera, drazda, opremljeno kod svih bolova od 127 do 41 i t. d. i t. d. p. d. d. d. d.

Thierry-eva cendifolijska mast

Thierry-eva cendifolijska mast

Thierry-eva cendifolijska mast

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

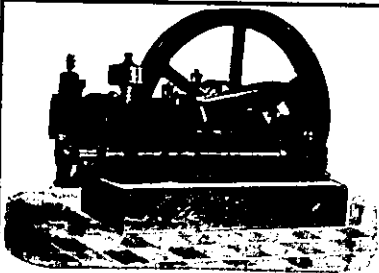
Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Veliki izbor gotovih odijela i lakih ogrtača za gospodu i djecu. - Moderna sukna. - Radnja točna. - Najpovoljnije cijene.

IGNAZIO STEINER, PULA

PIAZZA FORO. GORICA TRST

Krojačnica prvoga reda.

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, lesta, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namjestaje snage, dalje namještaje na mješavi plina proizvajaju:

DRAŽDJKANSKA TVORNICA MOTORA

na plin i d. (A. G. Dressler Gasmotoren-Fabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špeclalna tvornica Evrope.

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS, TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev besplatno i bez poštarine. Deplisanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 6, kod Arene.

Sasma na novo uređjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadjaju napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Deprema automobilom.

Svoj k svome!

Svoj k svome!

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravnistvo na Bleol, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punit-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prje podne				po podne
5—	odl.	VPUNAT	dol.	4.50
6.15	dol.	Krk	odl.	4.35
6.25	odl.	Glavotok	dol.	4.25
6.15	dol.	Malinska	odl.	3.40
6.20	odl.	Omiskalj	dol.	3.35
6.50	dol.	Rijeka	odl.	3.0
7—	odl.		dol.	2.85
7.45	dol.		odl.	2.10
7.60	odl.		dol.	2—
8.46	dol.		odl.	12.55

Uvjeto pristajanje u Bjivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punit-Rijeka.

Svaki Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedjeljak
prje podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punit	odl.	5—
5—	odl.	Rijeka	dol.	4.50
8.46	dol.		odl.	12.55

Uvjeto pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Srijedu	Odl. i Dol.	Postaja	Dol. i Odl.	Svaki Srijedu
prje podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	Lovran	dol.	6.35
8.35	dol.	Rab	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.		odl.	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjvelj

Svaki Nedjelj	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelj
prje podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	Lovran	dol.	8.3
8.35	dol.	Lošinj	odl.	8.15
8.40	odl.		dol.	8.10
1.25	dol.		odl.	3.30

Uvjeto pristajanje u Malom Vinju luka sv. Martina

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned.	Četvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prje podne	prje podne		prje podne	prje podne
10.15	7.35	Rijeka	5—	5—
10.50	8.10	Opatija	4.25	4.25
11—	8.20	Beli	4.15	4.15
12.20	9.40	Marag	2.55	2.55
12.30	9.50	Krk	2.45	2.45
1.20	10.40		1.55	1.55
1.30	10.50		1.45	1.45
2.10	11.30		1.05	1.15
2.20	11.40		12.55	12.55

Luka Sv. Martina. Uvjeto pristajanje u Puntu i St. Baški

Pruga: Vrbač-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prje podne				po podne
4.30	odl.	Vrbač	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	Šilo	dol.	4.10
5.20	dol.	Crikvenica	odl.	3.20
5.40	odl.		dol.	3—

Pruga Crikvenica-Rijeka.

Svaki Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Utorak
prje podne				po podne
6.15	odl.	Crikvenica	dol.	2.45
6.15	dol.	Rijeka	odl.	12.45

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LIGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za tiskarske, knjigoveške i galanterijske radnje. Solidna izrada pečata iz guma.

Imade u zalih tiskarice i knjige za p. n. obćine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. društva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1. uz cianu od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

Dovolom via. kr. zem. vlado stavjam u promet lijek najnoviji i po ljecničkim stručnjacima . . . . . prokusan proti svima bolestima: kiselica, crjeva, jetara, bubrega i . . . . . Savjetljen je od samih vrjednih doktora, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva teluca i u crjevima. Pomade sv a k o m u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru teluce i crjevima. Umiruje žive i okrepljuje cijeli organizam.

FR. ŠULLER-A ZAGREB, Vlaška ulica . .